

PKČP

Česká technologická platforma pro potraviny
Vize

POTRAVINÁŘSKÁ
KOMORA
ČESKÉ REPUBLIKY

Česká technologická platforma
pro potraviny

www.ctpp.cz

Pro více informací týkajících se Platformy, navštivte naši webovou stránku <http://www.foodnet.cz>, odkaz Česká technologická platforma pro potraviny, nebo přímo oficiální portál ČTP www.ctpp.cz.

Materiál je publikován za finanční podpory Ministerstva zemědělství ČR (dotační program 10.E., Podpora České technologické platformy pro potraviny, Rozhodnutí reg. č. 1/2009-1820Bu).

Předmluva

Je známo, že kvalita a zejména kvantita evropské vědecko - výzkumné základny sice odpovídá obdobným strukturám ve Spojených státech a v rozvinutých ekonomikách Pacifické oblasti, ale její efektivita měřená konkurenceschopností evropského průmyslu je značně nižší než u uváděných konkurentů a to zejména díky méně efektivnímu transferu výsledků směrem k průmyslovým subjektům. Výše uvedené platí v ještě vyšší míře pro Českou republiku, která dlouhodobě vykazuje nižší absolutní podíl výdajů na vědu a výzkum ve vztahu k HDP jak v porovnání k EU 15, tak i k většině nových členských zemí a navíc, v porovnání s našimi konkurenty, je potravinářský výzkum a vývoj v rovině základního výzkumu vnímán představiteli odpovědných institucí jako záležitost ryze technologická, která by měla být plně řešena a financována podnikatelskou sférou.

Evropská komise, která začíná chápat nutnost řešení tohoto tak zvaného Evropského paradoxu a nutnost posílení celoevropských inovačních procesů, představila již v roce 2004 koncepci Evropských technologických platforem (ETP), v jejichž rámci by měli zainteresované strany klíčových ekonomických sektorů společně pracovat na identifikaci potřebných inovací, navrhnout potřebné výzkumné programy a implementovat jejich výsledky do praxe.

Pod záštitou Evropské konfederace potravinářského a nápojového průmyslu (CIAA) byla v roce 2005 ustavena ETP FOOD FOR LIFE, směřující tyto požadavky směrem k agro-potravinářskému průmyslu, největšímu zpracovatelskému sektoru v Evropě. V současné době, kdy trvale roste společenské povědomí o možnostech zlepšit kvalitu života cestou zdravé výživy a o podílu, kterým může udržitelná produkce přispět ke zlepšení celkového prostředí, dávají spotřebitelské preference kvality, snadnosti přípravy, rozmanitosti a zdravé výživy a jejich oprávněné očekávání bezpečnosti, etiky a udržitelnosti potravinové produkce dobrý základ pro inovace. V některých oblastech, jako je bezpečnost potravin, řízení procesů a udržitelnost rozvoje hraje již dnes Evropa vedoucí roli a inovace a investice jsou na vysoké úrovni. Proto jsou, mezi jiným, tyto oblasti zřejmým cílem pro další inovace.

Na rozdíl od jiných sektorů nevytvořil v předchozím období agro-potravinářský sektor žádné struktury, které by propojovaly jednotlivé zainteresované strany dohromady. Díky úsilí skupiny odborníků napojené na CIAA se podařilo vytvořit základy ETP FOOD FOR LIFE a tato aktivita, která bude funkční za předpokladu plného zapojení účastníků podél celého řetězce, vznikla na ustavujícím zasedání 5. července 2005 v Bruselu pod záštitou komisaře pro vědu a výzkum Janeze Potočnika. V návaznosti na tuto aktivitu se jeví jako logické vytvoření dalších struktur na ní napojených a to na národní úrovni, které propojí jednotlivé zainteresované strany a zajistí jejich provázanost v rámci celého evropského prostoru. Vytvoření této celoevropské struktury si daly za cíl potravinářské federace jednotlivých zemí, za Českou republiku Potravinářská komora ČR.

Vize ETP FOOD FOR LIFE popisují určitý koncept pro období do roku 2020 a dále a jsou pouze počátkem, který poskytuje základnu pro další konzultace a diskuse vedoucí k vytvoření rozvojových, výzkumných a implementačních plánů. V průběhu času je zamýšleno úzce spolupracovat s dalšími platformami jako jsou EU PLATFORM ON DIET, PHYSICAL ACTIVITY AND HEALTH; PLANTS FOR FUTURE AND GLOBAL ANIMAL HEALTH a s novými nástroji podporovanými rámcovými programy. V takovém uzpůsobení může ETP FOOD FOR LIFE pracovat efektivně a produkovat inovace.

Celkovým cílem je dosáhnout spoluprací odborníků, společností včetně malých a středních podniků a organizací v členských zemích, asociovaných zemích a kandidátských zemích takové podoby evropského výzkumného prostoru, který zajistí zvýšené užití výsledků vědy a výzkumu, podpoří konkurenceschopnost a dodá hmatatelné výsledky evropským obyvatelům. Takovým způsobem je možno zajistit, že Evropa bude jak světový leader v inovacích podél celého potravinového řetězce, tak i region, který nabízí vynikající profesní příležitosti, zejména mladým lidem.

Obsah

Předmluva	3
Část I. ČESKÁ TECHNOLOGICKÁ PLATFORMA PRO POTRAVINY (ČTP)	6
Současná situace v agro-potravinářském sektoru	6
Základní východiska české technologické platformy pro potraviny	8
Část II. VIZE ČESKÉ TECHNOLOGICKÉ PLATFORMY PRO POTRAVINY	10
Klíčové technologické priority	10
Část III. DOSAŽENÍ VIZE	11
Část IV. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	12
Část V. PRIORITY	13
I. Priorita - potraviny a zdraví	13
II. Priorita - kvalita potravin	14
III. Priorita - potraviny a spotřebitel	15
IV. Priorita - bezpečnost potravin	16
Řídící výbor	18
Poradní skupina	18
Členové	18

Česká technologická platforma pro potraviny (ČTP)

1. ČESKÁ TECHNOLOGICKÁ PLATFORMA PRO POTRAVINY (ČTP)

SOUČASNÁ SITUACE V AGRO-POTRAVINÁŘSKÉM SEKTORU

Růst a mění se vztahy maloobchod-výroba

V rozvinutém světě je základní růst na trhu s potravinami pomalý (ročně méně než 1%) a relativní poměr výdajů na potraviny klesá.

Bezpečnost potravin, spotřebitelé a regulace

Spotřebitelé v Evropě oprávněně požadují zdravé a bezpečné potraviny.

Potraviny, zdraví, spokojenost a prosperita

Se zvyšující se bezpečností potravin a určitým poklesem nákladů na potraviny v souvislosti s čistým příjmem v Evropě za posledních několik desetiletí, konzumují spotřebitelé více energie v porovnání s mírou vydané energie. Společně tyto změny vedou k rychlému nárůstu případů obezity a s ní souvisejících zdravotních problémů (diabetes II. typu, vysoký krevní tlak, kardiovaskulární onemocnění, mrtvice, řada typů rakoviny a artritidy).

Zdraví stárnoucí evropské populace

Evropská populace stárne a budoucí změny v demografii obyvatelstva a délce života vyžadují přístup „zdravé stárnutí.“

Řízení potravinových řetězců a problematika životního prostředí

Řízení potravinového řetězce vyžaduje mezioborovou spolupráci a je závislé na rozvoji a implementaci především elektronických prvků a systémů.

Výzkum a vývoj je nezbytný pro posun kupředu

Aby se sektor potravin rozvíjel, je nezbytný cílený, mezioborový výzkum, který bude vyžadovat podporu a zapojení různých zainteresovaných stran a zvýšené investice do výzkumu a vývoje.

Evropská data o agro-potravinářském průmyslu

Evropský agro-potravinářský průmysl je největším výrobním sektorem v Evropě. V roce 2007 měl potravinářský a nápojový průmysl obrát 913 miliard €, což představuje 13,4% podíl na celkovém obrátu výrobního sektoru EU 25. Agro-potravinářský průmysl zpracovává přes 70 % zemědělských surovin EU a zaměstnával 4,3 miliony osob převážně v sektoru malých a středních podniků. Celkově agro-potravinářský průmysl zaujímá 13,5% podíl na celkové evropské zaměstnanosti.

Agro-potravinářský průmysl je významným tvůrcem přidané hodnoty v rámci EU, kdy její roční výše dosahuje 2 % z celkového hrubého produktu EU.

Dovozem agrárních a potravinářských produktů v objemu 52,7 miliard € přispívá EU k rozvíjení agro-potravinářského průmyslu v ekonomikách nejen velkých dodavatelů jako je Brazílie, Argentina, USA nebo Čína, ale EU svým dovozem hraje celosvětově roli významného hráče podporujícího růst světového obchodu a tím rozvoj ekonomik především rozvojových zemí.

Evropský agro-potravinářský průmysl uspokojuje potřeby nejenom téměř 450 milionů evropských spotřebitelů, ale je i předním globálním vývozcem a významným dovozcem. Vývoz z EU činí 54,7 miliard € ročně a přispívá tak ke kladnému obchodnímu saldu z tohoto sektoru ve výši 2 miliard € ročně. Hlavními cílovými zeměmi jsou rozvinuté trhy jako je USA, Japonsko, Čína, Rusko nebo Kanada, ale i rozvojové země Afriky, Asie a Ameriky. Je třeba zdůraznit, že objem exportu EU představuje většinou export „subvencovaných“ produktů, které se na světových trzích uplatňují pouze prostřednictvím subvenční politiky EU. Ta má za cíl u exportovaných produktů vrátit producentům jejich konkurenceschopnost ve formě subvence na úrovni společenských nákladů produkce v EU, které se v jiných ekonomikách světa neuplatňují. Příkladem jsou náklady typu vyšších ekologických, hygienických standardů produkce, vyšší náklady na pracovní sílu ve formě odvodů, které reprezentují vyšší zdravotní a sociální péči o zaměstnance v EU a v neposlední řadě spotřební daně uvalené na vybrané produkty, především energie.

Vnitřní export, ročně představující výměnu agro-potravinářských produktů v rámci EU, činí cca 140 miliard €. To nabízí prostor pro růst tohoto sektoru v nových členských státech EU, k rozvoji regionálních ekonomik a využívání kulturních odlišností a tradic. Evropský agro-potravinářský průmysl je rozhodující pro širší ekonomický rozvoj v Evropě, přičemž celoevropsky roste zhruba v úrovni do 2 % ročně.

Data o agro-potravinářském průmyslu v České republice

O významu a potenciálu růstu potravinářského průmyslu v rámci ČR svědčí následující údaje za rok 2007. Jeho podíl na zaměstnanosti ve výši 8,8 % zajišťuje cca 103 tisíc pracovních míst v České republice. Potravinářství jako pátý nejvýznamnější sektor se podílí na celkových tržbách českého průmyslu 7,9 % s obrátem 252,4 miliard CZK. V porovnání s evropským se nabízí nevyužitý potenciál růstu potravinářství, i když např. růst průmyslu v roce 2007 představoval 5,9 % oproti zmiňovanému 2% růstu evropského průmyslu. Pokud se však vrátíme zpět v roce 2006 byl růst pouze 0,4 % a v roce 2005 dokonce pokles 3,6 %. O potenciálu růstu potravinářství svědčí i jeho zaměření, kdy největšími dovozními i exportními trhy jsou lidnaté trhy sousedních zemí (Německo, Polsko, Slovensko).

Negativně lze hodnotit záporné saldo ze zahraničního obchodu agro-potravinářského průmyslu, které při vývozu 69,7 miliardy CZK a dovozu 94,1 miliard CZK představuje 24,3 miliardy CZK a stále se prohlubuje.

ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA ČESKÉ TECHNOLOGICKÉ PLATFORMY PRO POTRAVINY

Potraviny patří k základním hmotným potřebám člověka, bez nichž není možné žít. Jejich produkce je jedna z nejstarších činností člověka. Potravin jsou a vždy budou nepostradatelnou součástí života společnosti i jedince bez ohledu na technologickou vyspělost populace na zemi. Jejich produkce a konzumace nejen uspokojuje základní životní potřeby člověka, ale i významně ovlivňuje zdraví jedince, resp. populace. V globalizovaném světě je dostatek kvalitních potravin nejen nezbytností pro přežití jednotlivých kultur, ale i zdrojem obchodních příležitostí a možností k humanitární pomoci těm kulturám, které nejsou v produkci soběstačné. Potravin se tak mnohdy stávají politickým nástrojem.

S ohledem na tradice a reálný krátkodobý a střednědobý potenciál českého potravinářství se, ve světle globalizovaného světového obchodu s potravinami, jeví správný a racionální směr využití tzv. substitučního přístupu v konzumaci potravin. Ten vychází z předpokladu, že objem spotřeby konzumenta potravin nelze významně a skokově navyšovat, ale lze ho podle životního stylu spotřebitele měnit s cílem zvýšení jeho uspokojení, zlepšení jeho zdraví. Zaměříme-li se na spotřebitele v rozvinutých ekonomikách, žijícího z pohledu výživy v energetickém i nutričním dostatku, je substituce spotřeby potravin základním východiskem pro celý český agro - potravinářský průmysl. Rovněž cílení na segment náročného a vzdělaného spotřebitele v rozvinuté ekonomice je nezbytností a příležitostí k ekonomickému úspěchu sektoru. Potenciál existence a růstu českého potravinářství je nezbytně spojen s intenzivním výzkumem a vývojem nových typů potravin s vysokým podílem přidané hodnoty. Tato přidaná hodnota je pro spotřebitele spojena s přínosy v oblasti zdravotní, s pohodlím při konzumaci, s rychlostí přípravy jídla apod.

Východiska lze strukturovat do několika základních oblastí.

• Zdravotní

V rozvinutých ekonomikách spotřebitelé netrpí nedostatkem potravin, ale naopak spíše přebytkem příjmu energie. Tak jak se mění životní styl obyvatel, dochází většinou při nezměněné konzumaci potravin k zdravotním rizikům a negativním dopadům na jejich zdraví. Osvěta provázející nutnost přizpůsobit stravování životnímu stylu nemá v současnosti takový účinek, aby zajistila výrazný kladný efekt v populaci. Průvodním projevem nepřizpůsobení stravy stylu života je především nárůst obezity v populaci a s ní spojené zdravotní problémy.

Současný výzkum v oblasti produkce potravin jde směrem k produkci funkčních potravin nebo potravin s pozitivním zdravotním dopadem na konzumenta. Vývoj nekončí u potravin s nízkým energetickým obsahem, ale dále se zaměřuje na jednotlivé skupiny v populaci. Mluvíme o tzv. potravinách na míru, které konzumentovi maximalizují uspokojení jeho potřeb. Jedná se o potraviny, které mají vedle své nutriční hodnoty i podobný nebo stejný vliv na zdraví, jako mají farmaka. Ve spojení s potravinami jsou to tzv. nutraceutika. Příkladem mohou být potraviny s probiotickými nebo prebiotickými účinky apod.

• Ekologické

Česká technologická platforma pro potraviny podporuje produkci potravin formou ekologicky šetrnějších způsobů produkce oproti stávajícím postupům. Ekologická východiska reprezentují směry vývoje jako je produkce bezpečných potravin, produkce biopotravin, snižování dopadů produkce potravin na životní prostředí snižováním objemu vypouštěných škodlivin z výroby, snižováním energetické náročnosti produkce, úsporou a recyklací obalových materiálů. Součástí ekologických trendů je i podpora spotřeby místních, domácích potravin, což se pozitivně projevuje ve snižování negativních ekologických vlivů spojených s nárůstem dopravy. Především v ČR je to velmi významné téma z důvodu toho, že ČR je typickou tranzitní zemí mezi západem a východem Evropy, což nám dává pocítit dopad globalizace trhu s potravinami v plné míře.

Ekologické chování producentů potravin je spojeno s vizí spolupráce s jinými obory a technologickými platformami zaměřenými např. na podporu využití obnovitelných energetických zdrojů ve výrobě apod.

• Obchodně - podnikatelské

V globalizovaném světě jsou domácí producenti konfrontováni prostřednictvím restaurací s cizokrajnou kuchyní, prodejen rychlého občerstvení a v neposlední řadě prostřednictvím obchodních řetězců s producenty a produkty z celého světa. Logistika potravin se celosvětově rozvinula do podoby, kdy lze transportovat jakoukoliv potravinu z jednoho konce světa na druhý ve velmi krátkém čase. Čeští a evropské producenti tak musí čelit přílivu potravin produkováných v nesrovnatelných ekologických a hygienických podmínkách, o společenských nákladech (zdravotní, sociální, daňové prostředí) v porovnání s EU nemluvě. EU ve světovém srovnání ztrácí své pozice a uvolnění obchodních bariér znevýhodňuje produkci dalších a dalších druhů potravin v ČR, resp. EU.

Možnost růstu českého potravinářství je podmíněna exportem tradičních českých specialit, produkcí potravin s vysokým podílem přidané hodnoty, funkčních potravin a potravin se zdravotním prospěchem v rámci tzv. vnitřního exportu EU, který činí cca 140 miliard €.

- **Výzkumné**

Výzkum v oblasti potravinářství je velmi nákladnou záležitostí a proto jej až na výjimky realizují především nadnárodní společnosti, které jsou schopny ze svých zdrojů generovat dostatek prostředků nejen na výzkum, ale i testování účinků potravin a marketingovou podporu těchto produktů. Díky nim tyto společnosti vytváří nové tržní segmenty, které jsou po dlouhou dobu jejich doménou. Následně se malý a střední producenti snaží v horizontu let doplnit trh o další produkty podobného typu. S ohledem na významný podíl MSP v českém potravinářství je pro tento obor důležité zapojit, pro udržení a rozvoj produkce potravin v českých podmínkách, dostupné vědeckovýzkumné kapacity do vývoje nových produktů a to za podpory státu a EU. Tento přístup povede nepochybně k možnosti přístupu MSP v ČR k moderním poznatkům a dá tak možnost českým producentům participovat na dynamickém vývoji potravinářství v EU, případně ve světě.

- **Kulturní**

České potravinářství má dlouholetou tradici, o čemž svědčí jeho vysoká úroveň gastronomie obecně. Světová gastronomie byla obohacena nejméně jedním typickým českým pokrmem. Česká republika je známa produkcí poměrně širokého počtu „národních značek,“ jež jsou reprezentovány mnoha světoznámými produkty jako je pivo, lihoviny, minerální vody, mléčné produkty, masné produkty, cukrovinky, pochutiny atd.

Důraz na produkci tradičních českých potravin a podpora jejich výroby a exportu do zahraničí je základním východiskem v globalizovaném světě. Udržení a propagace českých tradičních produktů, zajištění pestrosti nabídky potravin pro spotřebitele doma i v zahraničí je celospolečenský úkol.

- **Ostatní**

Ve světě dochází k masivní migraci a kulturnímu prolínání. To způsobuje prolínání jednotlivých kultur reprezentovaných specifickým genotypem, stravovacími zvyklostmi a potravinami s ostatními kulturami. Tak dochází k zjištění, že určité druhy potravin jsou pro různé kulturní genotypy různě stravitelné, což omezuje možnost produkovat celosvětově tzv. globální značku s globální recepturou. Výzkum a vývoj potravin pro určité genotypy lidí může být jedním ze segmentů, kde mohou čeští producenti ekonomicky uspět.

2. VIZE ČESKÉ TECHNOLOGICKÉ PLATFORMY PRO POTRAVINY

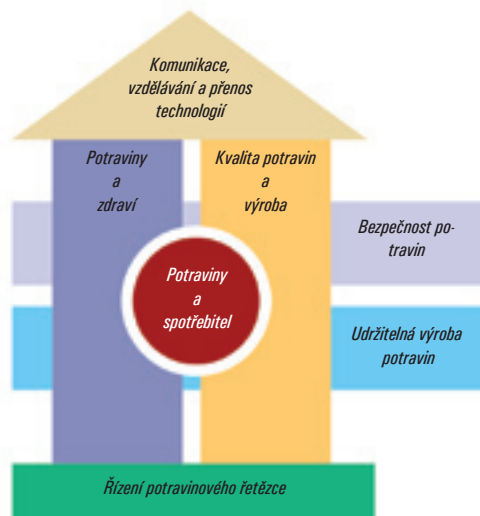
Vizí ČTP pro potraviny je, že účinná integrace strategicky zaměřeného, nadnárodního a koordinovaného výzkumu v oblasti výživy, potravinářských a spotřebitelských oborů a řízení potravinového řetězce přinese inovované, nové a zlepšené potravinářské výrobky pro národní, regionální a globální trhy v souladu s potřebami a očekáváním spotřebitelů. Tyto výrobky budou mít společně s doporučenými změnami ve stravovacích návycích a životním stylu pozitivní dopad na veřejné zdraví a celkovou kvalitu života („aktivní stárnutí“). Takto zaměřené aktivity budou podporovat úspěšný a konkurenceschopný celoevropský agro-potravinářský průmysl, jehož globální obchodní řízení je založeno na ekonomickém růstu, transferu technologií, ekologické udržitelnosti a důvěře spotřebitelů.

Tato platforma předpokládá filozofii „od farmy po vidličku,“ tj. spotřebitelská poptávka bude řídit výzkum a vývoj a potřeby inovace. Pozornost je především věnována vývoji nových výrobků a postupů v posklizňovém řetězci, protože se předpokládá, že v této fázi se přidává nejvyšší hodnota pro spotřebitele. Požadavky na výzkum však mohou podle potřeby zahrnovat aspekty primární výroby, např. vývoj a dodávky surovin se specifickými zdravotními nebo kvalitativními vlastnostmi. Je zřejmé, že v souvislosti s bezpečností potravin, udržitelnou výrobou potravin a řízením potravinového řetězce je nutné brát v úvahu celý potravinový řetězec. Ve všech případech se očekává úzký kontakt s ostatními souvisejícími technologickými platformami. Úzké vazby budou udržovány s probíhajícími i novými integrovanými projekty 7. Rámcového programu, a koordinačními aktivitami s dopadem na aktivity této ČTP.

10

KLÍČOVÉ TECHNOLOGICKÉ PRIORITY

Ke zlepšení kvality života Evropanů a podpoření růstu a konkurenceschopnosti agro-potravinářského průmyslu inovacemi je navrhováno šest klíčových vzájemně se ovlivňujících oblastí: potraviny a zdraví, kvalita potravin a výroba, potraviny a spotřebitel, bezpečnost potravin, řízení potravinového řetězce a udržitelná výroba potravin (viz obr. 3). Jaká budou hlavní témata výzkumu jednotlivých oblastí, bude definovat strategický plán výzkumu.

O možnostech jak zlepšit kvalitu života prostřednictvím zdravé výživy a o tom, jak může udržitelná produkce potravin přispět k celkovému zlepšení životního prostředí, existuje vzrůstající společen-

ské povědomí. Spotřebitelé upřednostňují kvalitu, snadnou přípravu, pestrost a příznivý vliv na zdraví a jejich oprávněné očekávání bezpečnosti, etiky a udržitelnosti výroby potravin poslouží ke zdůraznění možností v inovacích. V některých oblastech, např. bezpečnosti potravin, výrobních technologií a udržitelnosti, je již Evropa na světové špičce v podílu inovací a investice do nich jsou vysoké.

Koherentní strategii výzkumu pro budoucnost je nutné vytvořit na základě společné vize různých zainteresovaných stran. Klíčové prvky této flexibilní strategie zahrnují iniciativy v oblastech potraviny a zdraví, kvalita potravin a výroba, potraviny a spotřebitel, bezpečnost potravin, udržitelná výroba potravin a řízení potravinového řetězce. Tyto prvky musí být podpořeny účinnými strategiemi komunikace, školení a transferu technologií.

Skoková změna v intenzitě výzkumu a investicích do něj společně s efektivním transferem technologií je předpokladem pro zajištění toho, aby evropský agro-potravinářský sektor zůstal inovační a konkurenceschopný. Soukromé a veřejné zdroje, které jsou k dispozici pro potravinářský výzkum na národní úrovni, nejsou dostatečné k tomu, aby splnily výzvy, které vyvstanou, pokud má být dosaženo cíle „aktivního stárnutí“. Česká technologická platforma pro potraviny podchytí tyto volné prostředky na národní úrovni a zajistí účinnou spolupráci pod záštitou koherentního strategického plánu výzkumu a souvisejícího plánu implementace.

3. DOSAŽENÍ VIZE

Česká technologická platforma pro potraviny bude:

- podporovat udržitelný, úspěšný a konkurenceschopný český agro-potravinářský průmysl;
- zajišťovat širší zaměstnanost a podnikatelské příležitosti pro Českou republiku a celou Evropu;
- zajišťovat, aby se zdravá volba stala snadnou volbou;
- poskytovat oporu regulaci a podporovat vytváření politiky na národní i regionální úrovni;
- přispívat k udržitelnému rozvoji v tuzemsku i v Evropě;
- rozšiřovat schopnost českého a evropského agro-potravinářského průmyslu vytvářet a využívat tržní segmenty, které jsou méně citlivé na cenovou konkurenci;
- podporovat přístup „od farmy po vidličku“ přidávající hodnotu podél potravinového řetězce;
- zajišťovat účinnou a udržitelnou interakci mezi všemi zainteresovanými stranami;
- prezentovat dobře definovaný Strategický plán výzkumu (SRA) pro inovační potravinářskou výrobu;
- nabízet plán implementace, který bude zahrnovat mobilizaci zdrojů na podporu celoevropského výzkumu, školení, vzdělávání a šíření poznatků na bázi spolupráce;
- vytvářet u spotřebitelů větší důvěru v potraviny a potravinářské výrobky;
- významně snižovat náklady na potraviny přispívající ke zlepšení zdraví populace;
- rozšiřovat dlouhodobé pracovní příležitosti v rámci českého a evropského potravinářství.

Dále bude Česká technologická platforma pro potraviny:

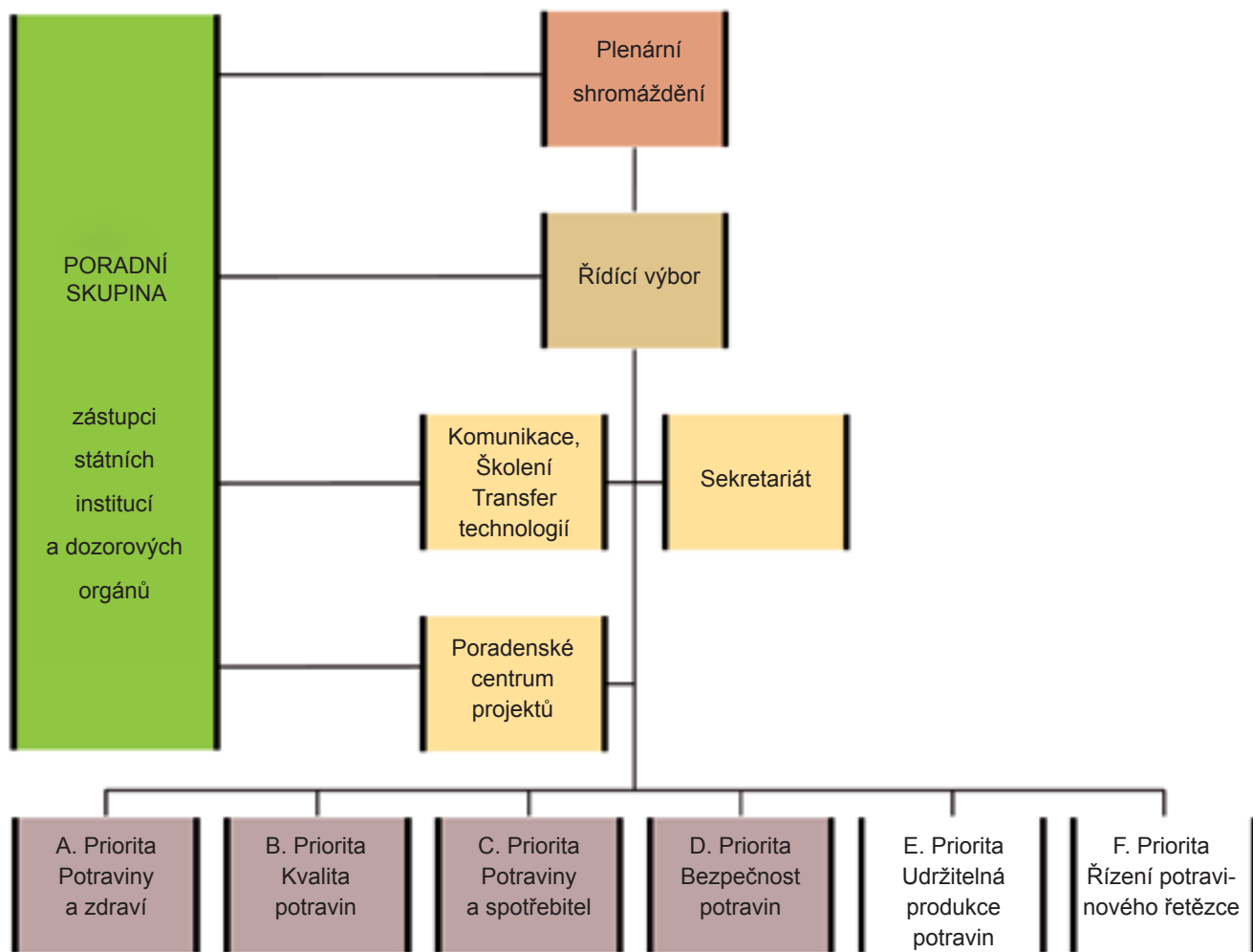
- pořádát diskusní setkání s cílem dosáhnout společné vize České technologické platformy pro potraviny mezi širokou škálou zainteresovaných stran z agro-potravinářského průmyslu a souvisejících odvětví, agrochemického průmyslu, maloobchodu, výzkumných institucí, regulačních orgánů a spotřebitelských organizací. Tím se vytvoří účinná a udržitelná interakce mezi zainteresovanými stranami. Tato setkání budou pořádána na evropské úrovni i na národní úrovni pod záštitou této ČTP.
- zajišťovat schválení a plnění strategického plánu výzkumu pro inovační výrobu potravin, scénáře popisujícího, jak lze realizovat tuto společnou vizi.
- vytvářet plán implementace, akčního plánu zavádějící strategický plán výzkumu zahrnujícího mobili-

zaci zdrojů na podporu celoevropské výzkumné spolupráce, školení, vzdělávání a šíření. Tento dlouhodobý akční plán zahrnuje veřejné a soukromé aktivity na poli výzkumu a vývoje, školení, výuky, budování kapacit, řízení inovací a požadovaných zařízení.

- vytvářet komunikační plán zahrnující ucelenou komunikaci všech zainteresovaných členů i nečlenů platformy (instituce, firmy apod.) se spotřebiteli s cílem sjednocení poselství a doporučení pro spotřebitele.
- provádět výzkum navrhovaný a upřednostňovaný stranami zainteresovanými na této platformě (využívání sdílené excelence evropských odborníků) po zajištění výdajů na výzkum a vývoj od průmyslu, EK a národních vlád. Tento výzkum zvýší důvěru v zásobování potravinami mezi evropskými spotřebiteli, sníží národní a regionální výdaje na zdravotnictví, přispěje k výrobě potravin, která je ekonomicky, ekologicky i sociálně udržitelná.
- zabezpečovat participaci platformy na schvalovacích, administrativních a rozhodovacích procesech spojených s podporou podnikání a výzkumu poskytovanou státními a jinými institucemi

4. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

5. PRIORITY

I. PRIORITA - POTRAVINY A ZDRAVÍ

Potraviny jsou zdrojem výživy člověka. Jejich složení, přijímané množství, kvalita a dále stravovací návyky a životní styl mají na zdraví člověka, významný vliv. Při optimální kombinaci těchto vlivů existují podmínky pro dobré zdraví člověka ale disharmonie těchto vlivů může být závažnou příčinou nemocí. Je proto důležité chápat, jak si vybírat potraviny a jídelníček, který maximalizuje zdravotní přínosy. V průběhu lidského života se navíc nároky na výživu mění a jsou jiné i pro různý životní styl a pracovní i mimopracovní aktivity člověka, a jiné jsou pro zdravého a jiné pro nemocného jedince.

Předpokládá se, že výživa člověka se bude muset stále více optimalizovat podle speciálních požadavků jednotlivých věkových, pracovních a mimo-pracovních skupin obyvatel a především se bude přizpůsobovat i jednotlivým skupinám obyvatel s určitými zdravotními diagnózami, nebo skupinám obyvatel s predispozicemi k nim. Očekává se totiž navíc, že výskyt onemocnění souvisejících s životním stylem by mohl v příštích desetiletích stoupat. Což si by si vyžádalo kromě oslabení zdraví populace a tedy její výkonnosti i značné společenské finanční náklady spojené s léčením těchto chorob.

Tomuto trendu je nezbytné čelit. Nejefektivnějším způsobem by měla být prevence, jejíž součástí by měla být zdravá a optimalizovaná výživa obsahující prvky zdravotních benefitů.

Výzkum a vývoj potravin a výživy obyvatel by měl řešit stávající výživové a zdravotní problémy a hledat především cesty, jak těmto problémům předcházet.

Navrhované výzkumné a vývojové projekty by měly tak pomáhat řešit palčivé výživové a zdravotní problémy české populace jako jsou například

- nadměrný energetický příjem, který je rizikovým faktorem obezity a vzniku některých nádorových onemocnění
- vysoký příjem soli, který souvisí s vysokým krevním tlakem (hypertenzí) a rakovinou žaludku
- vysoká konzumace cukru, který má přímý vztah k výskytu obezity a tak zubního kazu
- nevhodná výživa obecně, která se podílí zejména na častém výskytu nemocí srdce a cév, zhoubných nádorů, zvyšuje riziko vzniku cukrovky, osteoporózy a zubního kazu.

ČR patří mezi země s nejvyšší mortalitou na kardio-vaskulární choroby - úmrtnost na srdeční a cévní onemocnění je v ČR vyšší než ve většině zemí západní Evropy. Mezi nejčastějšími nádory, které lze pozitivně ovlivnit vhodnou

skladbou stravy, patří nádory tlustého střeva a konečníku (v jejichž výskytu ČR zaujímá světové prvenství), prsu a žaludku.

V počtu výskytů obezity se ČR dostává mezi evropskými zeměmi rovněž na čelní místo. Z posledních průzkumů vyplývá, že přibližně 52 % dospělé populace ČR se podle hodnot BMI pohybuje nad hranicí normální hmotnosti, z nichž 35 % spadá do kategorie nadváhy a 17 % je obezích.

Proto je zdůrazňován význam primární prevence, přičemž výživa zaujímá mezi preventivními nástroji přední místo. Prostřednictvím cíleného ovlivňování výživových zvyklostí a podporou zdravého životního stylu lze nepříznivou zdravotní bilanci pozitivně usměrnit. Prevence zaměřená na změny ve stravovacích návycích a životním stylu, spolu s podporou pohybových aktivit, může mít pozitivní dopad na veřejné zdraví a výkonnost české populace a celkovou kvalitu jejího života.

Cílený, kooperující potravinový výzkum umožní permanentně rozšiřovat poznání o potřebách optimální výživy člověka vyvíjet potřebné nové druhy potravin a pro ně nové technologické postupy. Téma zahrnuje vývoj produktů příznivě preventivně ovlivňujících zdraví spotřebitele, zejména svými dietetickými vlastnostmi s preventivním vlivem na omezení výskytu některých onemocnění. Při jejich vývoji budou uplatňovány suroviny a technologické postupy, které budou využívat vlastností speciálních druhů mikroorganismů s probiotickými vlastnostmi, budou využívána probiotika a symbiotika, bude zajišťován v recepturách potřebný přísun minerálních látek především vápníku, vitamínů a stopových prvků, vlákniny a bude zajišťována dodávka vhodné tukové složky s vhodným spektrem, především nenasycených a esenciálních mastných kyselin. V bílkovinné složce se bude usilovat o optimalizaci příjmu aminokyselin opět především esenciálních a dalších vhodných nezbytných bioaktivních bílkovinných složek. Současně s řešením recepturálních a technologických otázek bude nutné rozvíjet analytické, chemické, mikrobiologické, fyzikální a další kombinované metody jako nástroje k posílení poznání o surovinách a produktech a nakonec i o způsobech jejich využití lidským organismem.

Vize

Vzhledem ke změně stylu života lidí vlivem civilizačních jevů došlo a dochází u obyvatel ČR ke zvýšenému výskytu určitých tzv. „civilizačních chorob“. Pozitivní změny ve výživě, stravovacích zvyklostech a v životním stylu obyvatel na základě výsledků cíleného a koordinovaného výzkumu a vývoje především ze sfér zemědělství, potravinářství, zdravotnictví a školství sehrají významnou pozitivní roli. Výzkumem a vývojem nových druhů výrobků se zdravotním benefitem, funkčních potravin a výrobků pro potřeby skupin zdravé popu-

lace a skupin populace ohrožených a postižených civilizačními chorobami bude možné preventivně kladně působit k omezení výskytu těchto chorob a celkově ke zlepšení zdravotního stavu a výkonnosti a kvality života obyvatel.

Cíl

Cílem priority A platformy je výzkum a vývoj nových druhů potravin se zdravotním benefitem a funkčních potravin pro různé věkové kategorie populace, pro různé skupiny obyvatel se stále speciálnějšími požadavky na výživu, včetně produktů s preventivním vlivem na omezení výskytu některých civilizačních chorob. S tím souvisí výzkum a vývoj příslušných technologických postupů pro jejich výrobu s důrazem i na vývoj technologií pro získávání bioaktivních součástí potravin a potravinových surovin. Cílem musí být i testování těchto nových produktů včetně testování jejich zdravotních účinků.

Pro snazší orientaci spotřebitelů, ale i odborných pracovníků, je také cílem vytvoření průběžně aktualizované databáze vybraných produktů a jejich vybraných nutričních parametrů. Databáze bude každoročně doplňována informacemi o složení a kvalitě potravin na trhu, o vlastnostech složek potravin a potravinových surovin s možností ovlivnit zdraví konzumenta apod.

Cílem priority je i ve vhodných případech uplatnit výsledky výzkumu a vývoje, tj. nové receptury potravin, nebo technologie ve výrobě. Současně s tím komunikovat výsledky výzkumu a vývoje se správními orgány, školstvím, zdravotnictvím a veřejností obecně.

II . PRIORITA - KVALITA POTRAVIN

Kvalita potravin je ekonomicky multikriteriální parametr, zahrnující hygienické, nutriční, technologické, sensorické a inforatické aspekty a vlastní užitnou hodnotu, danou snadností kulinární přípravy a spotřeby. Je tedy jedním z klíčových parametrů potravin a je formována a ovlivňována v celém průběhu potravinového řetězce. Kvalita potravin úzce souvisí jak s bezpečností výživy (hygienická nezávadnost, přiměřenost skladby a množství stravy) a ovlivňováním zdraví konzumenta (alergie, výživové deficity, funkční potraviny a doplňky), tak s jeho preferencemi (dnes především cenou) a stravovacími návyky.

V systému zajištění kvality potravy je nutné sledovat celý potravinový řetězec a vliv vnějšího prostředí na jakost potravin. V oblasti jakosti potravin, jejího zjišťování a hodnocení, musí sehrát klíčovou roli jak příslušné analytické metody, tak i odpovídající potravinářské technologie a technika. Druhým aspektem je zajištění fyziologicky adekvátní stravy pro obyvatelstvo, což je zvlášť důležité při

změně životního stylu v současné době. Je proto v celospolečenském zájmu vyrábět a na trhu nabízet potraviny s nutriční hodnotou odpovídající současným vědeckým poznatkům o výživě a reagující na aktuální zdravotní stav běžné populace jako celku, i na potřeby užších populačních skupin. Výroba „funkčních potravin“ je pokládána za jednu z cest řešení tohoto problému.

Nejnovejším trendem je vývoj potravin „na míru“. Na základě přesného a objektivního zmapování požadovaných vlastností - především struktury a sensorických vlastností - daného typu výrobku je potravina konstruována pomocí různých potravinářských složek s využitím nejnovějších znalostí o potřebných nutričních vlastnostech (tj. stupni naplnění nutričních potřeb) pro danou charakteristickou skupinu populace. Příkladem je receptura a technologický postup pro kojeneckou náhradní mléčnou výživu. Pro tento typ činnosti je ovšem nezbytná znalost jak analytických metod pro rozbor jednotlivých potravin a jejich složek, tak technologií, jakými lze požadovaných vlastností produktu dosáhnout. Vyššího zhodnocení zemědělských surovin při zachování co nejvyšší kvality, maximálního využití jejich sušiny a snížení podílu odpadů lze dosáhnout jen uplatňováním nových nebo modernizovaných technologií doplněných odpovídající technikou. Nedílnou složkou je ale také znalost spotřebitelské poptávky po určitých typech potravin.

Inovace nevede jen k novým výrobkům a výrobním postupům, ale je také důležitým ukazatelem zlepšení produktivity a ekonomického růstu. K inovacím často dochází v okamžiku, kdy probíhá interakce mezi různými oblastmi výzkumu. To však vyžaduje účinnou a včasnou komunikaci. Nové inovační výrobní technologie poskytují vysoce kvalitní, nové nebo modifikované výrobky s lepší, atraktivnější chutí a snadnější přípravou, což zvýší konkurenceschopnost a růst evropského potravinářského sektoru.

V České republice téma zahrnuje vývoj a výrobu tradičních produktů a regionálních specialit vyráběných novými nebo modernizovanými technologiemi v souladu s požadavky na zdravou výživu a současnou úroveň hygieny a bezpečnosti výroby.

Uplatnění principů zdravé výživy v praxi záleží do značné míry na opatřeních v oblasti potravin. To, zda se lidé zdravě stravují, je důsledkem zabezpečení kvality potravin a jejich zdravotní nezávadnosti, zajištění dostatečného sortimentu zdraví prospěšných potravin na trhu a v neposlední řadě i zájmem ze strany spotřebitelů.

Kvalita je mnohorozměrným konceptem, který v sobě zahrnuje bezpečnostní, hygienické, nutriční, zdravotní, senzorické i ekonomické aspekty. Chápání pojmu „kvalita potravin“ se ovšem v evropském kontextu během let výrazně změnilo. Problém dostupnosti potravin, který sužoval poválečnou Evropu a v současnosti přetrvává hlavně v zemích třetího světa, se dnes ve většině evropských zemí změnil na problém zcela opačný, kdy je na trhu neomezený výběr potravin za dostupnou cenu a pro obyvatele je tak spíše typická nadvýživa. Strava a potraviny jsou dnes více než s dostupností a cenou (i když cena je stále významným faktorem) spojovány především s bezpečností, zdravím a požitkem. Kvalita potravin je pak v první řadě asociována s jejich zdravotním přínosem.

V konceptu kvality potravin je vhodné vzít v úvahu jak pohled na kvalitu potravin samotné o sobě, tak také zprostředkovanou kvalitu z hlediska spotřebitele, z hlediska jeho zdraví, z hlediska účinku rozdílné frekvence konzumace atd. Z tohoto aspektu je samozřejmě nutné do kvality potravin začít promítat i její vliv a význam na ostatní součásti prostředí, ve kterém je produkována, její přínos k trvale udržitelnému životu, její nároky na neobnovitelné zdroje energie apod. V systému zajištění kvality potravin je tudíž třeba věnovat pozornost celému potravinovému řetězci. Tento komplexní přístup „od farmy po vidličku“ znamená zajištění jakosti potravinového výrobku ve všech fázích vývoje, tzn. počínaje krmivem, zdravotním stavem zvířat až po zpracování a marketing konečného výrobku.

Aby kvalita potravin byla skutečně jednoznačně oceněna spotřebitelem, což se promítá do jeho potravinové volby (a tedy spotřeby), je nutná dlouhodobá výchova k oceňování této kvality. Tato výchova musí být součástí celkového ovlivňování postojů ke zdraví a odpovědnosti za něj a měla by být podepřena respektovanými dokumenty, které deklarují postoj, povinnosti a odpovědnost státu za určité prvky systému podpory zdraví a výživy. Dostatečná legislativa může též napomoci jednoznačnému chápání pojmu kvalitní potravina.

Vize

Zajistit zdravý rozvoj společnosti nabídkou kvalitní stravy obyvatelstva adekvátní modernímu způsobu života. Zasadit se o výzkum technologických postupů s minimalizovaným negativním dopadem na životní prostředí. Vytvořit systém hodnocení kvality surovin a potravin a systém informací o potravinách pro spotřebitele; ten by měl rovněž umožnit obranu proti dezinformacím.

Cíl

Smyslem řešení dílčích problémů této priority je pomoci naplnit jeden z hlavních cílů národní platformy „Potraviny pro život“, jímž je zajištění kvalitní výživy všech skupin obyvatelstva konkurenceschopnými tuzemskými potravinami (tedy v moderním balení a za přijatelné ceny) vyrobenými z jakostních surovin v moderních, nejlépe bezodpadových provozech technologiemi zachovávajícími maximum nutričně významných látek a neohrožujícími životní prostředí. Kvalitu potravin je přitom třeba chápat nejen z hlediska jejich bezpečnosti a nutriční dostatečnosti, ale především s ohledem na jejich prospěšnost lidskému zdraví. Zanedbatelná není ani zvýšená pohotovost (konvenience) praktického využití potravin pro konzum.

III. PRIORITY - POTRAVINY A SPOTŘEBITEL

Průmyslová výroba potravin a globalizace obchodu oddělila spotřebitele od zdroje potravin. To spolu s několika aférami (nejvýznamnější BSE) vyvolalo nedůvěru v bezpečnost potravin a v systém jejího zabezpečení. V případě biotechnologie byla nedůvěra zpolitizována a záměrně posilována jako nástroj ochrannářské politiky zejména evropské. Snahy o posílení důvěry spotřebitele prostřednictvím poskytovaných informací byly v některých případech kontraproduktivní – typický je kód E pro přídavky a množství povinných informací, které je činí většinou nečitelnými a spotřebitele odrazuje. K tomu mnohdy přispívá snaha medií o „senzačnosti“ kladoucí do popředí negativní sdělení.

Důvěra spotřebitele je zájem všech výrobců i prodejců, ale z průzkumu plyne, že právě jejich informace považuje spotřebitel za nejméně spolehlivé. Státní a unijní instituce mají péči o nezávadnost a kvalitu potravin v náplni práce, ale o jejich činnosti a metodách je spotřebitel málo informován. Navíc, některé nátlakové organizace jejich věrohodnost zpochybňují. Nedostatek informací až záměrná desinformace je velkým nedostatkem zejména v případě biotechnologií. Vzhledem ke stoupajícímu podílu geneticky modifikovaných plodin na světovém trhu, je nezbytné tomuto sektoru věnovat pozornost. Bohužel, v tomto směru politika EU nepomůže, spíše na-

opak. Při projednávání značení těchto potravin se proklamovala nutnost umožnit spotřebiteli volbu mezi nimi a standardním výrobkem. Bohužel, většina výrobců tuto volbu neumožňuje, protože geneticky modifikované suroviny vylučuje.

Vnímání kvality a podstatných vlastností dané potravinové skupiny trhem se dá zlepšit. Předpokladem je cílená snaha identifikovat vlastnosti důležité pro vnímání takové kvality trhem a komunikovat (dané vlastnosti) vzhledem k poptávce. O takových trhem vnímaných vlastnostech komunikovaných straně nabídky je třeba mít dostatek odborných a na vědeckých podkladech založených dat.

Soudobý hektický životní styl a nezdravá výživa v rozvinutých společnostech vedou ke vzniku chronických „civilizačních“ onemocnění, která se stále častěji stávají příčinou invalidity a předčasné smrti. Proto, aby bylo možné těmto negativním jevům předcházet nebo alespoň omezit jejich dopad, je třeba spotřebitele informovat o zdravotních rizicích spojených s nezdravými stravovacími návyky na straně jedné i o blahodárných účincích pozitivních změn ve výživě na straně druhé. Preventivní opatření zaměřená na změny ve výživových zvyklostech a životním stylu, přístup ke zdravým a finančně dostupným potravinám, dostatečná informovanost zdravotních přínosech správné výživy i vhodný způsob označování potravin mohou mít proto pozitivní dopad na zdraví a kvalitu života jednotlivce i celé populace.

Spotřebitelé získávají informace o potravinách z mnoha zdrojů – jedním z nejdůležitějších jsou informace uvedené na jejich obalu, a to zejména informace o složení a výživové hodnotě, které mají ze zdravotního hlediska obzvláštní důležitost. Tím, že potravinové značení poskytuje spotřebitelům důležité informace o produktu, má potenciální přínos pro dosažení cíle veřejného zdraví. Aby se značení potravin stalo pro spotřebitele pomůckou pro výběr potravin v souladu se zásadami zdravé výživy, musí však spotřebitelům poskytovat jasné a srozumitelné informace. Prvořadý význam má v tomto ohledu podchycení potřeb spotřebitele a pochopení toho, jak lze zdravou volbu proměnit ve snadnou volbu.

Stravovací návyky však nejsou ovlivněny pouze znalostmi a informacemi. Některé preventivní programy jsou založeny na předpokladu, že lidem stačí poskytnout informace a oni už sami dokáží rozhodovat i jednat v zájmu svého zdraví. I přes všeobecnou informovanost o zdravotních rizicích se mnohdy nedaří konkrétní zdravotně škodlivé chování odstranit (typicky v případě kouření). Změna stravovacích návyků totiž vyžaduje dlouhodobou změnu chování, nutriční znalosti proto v mnoha případech nekorelují se skutečným nutričním chováním. Znalosti, vzdělání a informace

o zdraví jsou důležitým faktorem, ale výživové zvyklosti jsou velkou měrou ovlivněny i faktory socio-kulturními, psychologickými nebo ekonomickými, které působí na rozhodování jednotlivce, skupiny i celé společnosti. Proto se důležitou součástí preventivních programů musí stát snaha o takovou změnu vnějších faktorů, která usnadní rozhodování vedoucí ke zdraví. Účinná zdravotní výchova v oblasti výživy je nutná zejména od dětského věku, kdy má potenciál stát se cenným nástrojem pro navození celoživotních zdravých stravovacích návyků.

V důsledku globalizace se na trhu potravin pro spotřebitele otevírá nepřehledné množství možností výběru, s nimiž ale přicházejí i obavy a dezorientace. Vzhledem k možnosti vybírat si mezi širokým sortimentem potravinářských výrobků je významným předpokladem zajištění komunikace se spotřebitelem. Ta je v současné době zajišťována převážně prostřednictvím marketingových nástrojů. Zejména mladí lidé jsou poměrně snadno ovlivnitelní reklamou, marketingem a novými výrobky, které však zřídka podporují zdravou volbu. K rozvoji zdraví této věkové skupiny může proto významně přispět i průmysl.

Vize

Spotřebitel dostane informace, které vytvoří jeho racionální představu o současném potravinářském trhu. Z hlediska této představy bude posuzovat jednotlivé výrobce a distributory. Svými preferencemi bude zpětně ovlivňovat výrobu a trh.

Cíl

Zjistit, které informace považuje spotřebitel za významné a u těch, které jsou důležité (např. ze zdravotního hlediska), prosazovat jejich šíření a vhodnou formou je doplnit. Odbourávat pověry a falešné předsudky a vytvořit racionální vztah veřejnosti k biotechnologiím. Vytvořit proklamovanou možnost volby spotřebitele mezi standardním produktem a produktem výjimečným nějakou ověřenou a podstatnou vlastností.

IV. PRIORITA - BEZPEČNOST POTRAVIN

Soustavný zájem a závazek zajišťovat bezpečnost potravin je samozřejmě nezbytným předpokladem. Všechny nové vývojové trendy musí splňovat současná a budoucí očekávání ohledně kvality a bezpečnosti koncového výrobku z pohledu ochrany spotřebitele proti ohrožení zdraví a jeho spokojenost v krátkodobém i dlouhodobém horizontu. V tomto kontextu je významné zavádění nových technologií, které eliminují rizika chemické, fyzikální či mikrobiologické povahy.

Zajištění bezpečnosti potravin je zásadní pro výrobce i spotřebitele také z dalších hledisek,

v oblasti komunikace se jedná o velmi citlivé téma, snadno zneužitelné např. v konkurenčním boji, v krajním případě může vyvolat paniku mezi konzumenty. Požadavky na bezpečnost potravin se odráží také ve vývoji evropské a národní legislativy, po zkušenostech s významnými kauzami na přelomu tisíciletí je tvorba nových předpisů a nových limitů poměrně rychlá a příprava nového předpisu omezujícího současné technologické postupy nemusí být výrobcí zaznamenána s dostatečným předstihem, aby na novou situaci mohl včas reagovat. Jak již bylo naznačeno, bezpečnost potravin je rovněž „vděčné“ mediální téma, jakákoliv i věcně správná informace o toxických látkách nebo patogenních mikroorganismech je snadno zneužitelná a šíření takové informace vytržené z kontextu bez doplnění objektivního zhodnocení rizika poškodí výrobce, distributora a v konečném důsledku i spotřebitele, např. nezdůvodněným snížením zájmu o určitou komoditu výrobků a potažmo nevyvážením složení diety.

V České republice téma zahrnuje vývoj řízení technologických procesů vedoucích k minimalizaci nežádoucích příměsí vznikajících na bázi tepelného zpracování rostlinných produktů.

Zajištění bezpečnosti potravin je samozřejmým a nezbytným předpokladem zdravé stravy. Všechny potravinové výrobky proto musí v zájmu ochrany spotřebitele splňovat přísné evropské i národní předpisy týkající se bezpečnosti a případných nežádoucích účinků na zdraví spotřebitele. Tyto předpisy upravují např. používání doplňků, barviva a jiných přísad při výrobě potravin a krmiv.

Bezpečnost potravin zahrnuje proces od pěstování plodin a chovu zvířat, přes výrobu a distribuci potravinových produktů až po jejich konečnou spotřebu. Výchozím předpokladem kvalitních a zdravotně nezávadných potravin je sledování cizorodých látek nejen v konečných výrobcích, ale také v surovinách používaných pro jejich výrobu, krmivech, a v těch složkách životního prostředí, které ovlivňují kvalitu vyráběných zemědělských surovin. Pro jednotlivé části potravinového řetězce jsou stanovena závazná pravidla a určeny kontrolní mechanismy, které eliminují rizika mikrobiologické, toxikologické nebo fyzikální povahy.

Nicméně i přes tyto kontrolní systémy byla důvěra spotřebitelů v minulých letech otřesena sérií obav o bezpečnost potravin, které byly způsobeny jejich kontaminací (např. dioxinová krize) nebo výskytem nových patogenních látek (např. BSE). Značnou pozornost z hlediska bezpečnosti vyvolávají také potraviny nového typu, např. potraviny obsahující geneticky modifikované organismy. Je třeba mít na paměti fakt, že potraviny jsou pro spotřebitele obzvláště citlivé téma. Výdobytky moderní společnosti, jako masová produkce potravin za použití sofistikovaných tech-

nologií, jejich globální distribuce skrze nadnárodní obchodní řetězce, či prodej pomocí důmyslných prostředků marketingu a reklamy, to vše změnilo podstatným způsobem vztah lidí k potravinám. Z hlediska technologického a vědeckého jsou sice potraviny stále bezpečnější, paradoxně se ale odstup konzumentů od potravin dále zvětšuje a to v souvislosti s tím, jak spotřebitelé stále méně často znají jejich původ, složení nebo způsob výroby. Cílem bude proto nejen udržet vysoký standard bezpečnosti potravin, ale také vytvářet a udržovat u spotřebitelů větší důvěru v potraviny a potravinářské výrobky.

Bezpečnost potravin může být narušena jednak náhodně a neúmyslně a jednak systematicky a přitom neúmyslně nebo systematicky a zároveň úmyslně. Tyto aspekty je nutno brát v úvahu při prevenci narušení bezpečnosti potravin, která má být založena na dvou synergických strategiích. Má mít charakter obecně ochranný, který je doplněn strategií vyhledávání konkrétních rizik, tj. se soustředěním na definici možného úmyslu narušení bezpečnosti, definici rizikových skupin spotřebitelů a definici rizikových potravin jako nástroje narušení. Zajištění bezpečnosti potravin je v dnešní době jistě také významným nástrojem udržení politické stability.

Vize

Udržet vysoký standard evropské bezpečnosti potravin, kdy je Evropa na přední pozici ve světě a inovace a investice jsou v této sféře značné.

Cíl

Vytvoření a aplikace koncepce hodnocení výhod nebo přesněji hodnocení rizik a výhod. Koncepce hodnocení rizik, která poskytuje oporu regulačnímu procesu, se zaměřuje pouze na potenciál způsobit škodu.

Stav aktualizován k 1. 6. 2009

ŘÍDÍCÍ VÝBOR

předseda	Ing. Miroslav Kojan	AGROTRADE, a.s.	zpracovatelé
místopředseda pro VaV	Prof. Ing. Karel Melzoch, CSc.	Vysoká škola chemicko technologická v Praze	univerzita
místopředseda pro vnější vztahy a ETP	Ing. Miroslav Koberna, CSc.	PK ČR	zpracovatelé
vědecký tajemník	Ing. Jan Pivoňka	VŠCHT	univerzita
	Ing. Miroslav Kojan	AGROTRADE, a.s.	Zpracovatelé
	Ing. Pavel Fritsch	ALIMA značková potravina, a.s.	Zpracovatelé
	Ing. František Smrž	Lactoprot Zeelandia s.r.o.	Zpracovatelé
	Bc. Jan Katina	Český svaz zpracovatelů masa	Zpracovatelé
	Ing. Miroslav Koberna, CSc.	PK ČR	Zpracovatelé
	Prof. Ing. Karel Melzoch, CSc.	Fakulta potravinářské a biochemické technologie, VŠCHT	V + V
	Prof. Ing. Jana Hajšlová, CSc.	Fakulta potravinářské a biochemické technologie, VŠCHT	V + V
	Ing. Jiří Celba, CSc.	Výzkumný ústav potravinářský Praha	V + V
	Ing. Jan Drbohlav, CSc.	Výzkumný ústav mlékárenský	V + V
	Mgr. Eva Strnadová	Sdružení obrany spotřebitelů České republiky	
	Ing. Zdeněk Juračka	Svaz obchodu a cestovního ruchu	
	Ing. Radomír Pecháček Ph.D.	Tesco Stores ČR a.s.	
	Ing. Martin Fantyš	Agrární komora ČR	

18

PORADNÍ SKUPINA

předseda	Ing. Jakub Šebesta	ministr	Ministerstvo zemědělství ČR
	MUDr. Michael Vít, Ph.D.	náměstek	Ministerstvo zdravotnictví ČR
	Ing. Karel Bláha, CSc. náměstek	náměstek	Ministerstvo životního prostředí ČR
	Prof. Ing. Vlastimil Růžička, CSc	náměstek	Ministerstvo školství ČR
	Ing. Tomáš Zídek	náměstek	Ministerstvo financí ČR
	Mgr. Luboš Vaněk	náměstek	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
	Ing. Jiří Urban	náměstek	Ministerstvo zemědělství ČR
	Ing. Mgr. Ivo Vrzal, MBA	ředitel	Státní rostlinolékařská správa
	RNDr. Jaroslav Staňa	ředitel	ÚKZUZ
	Doc. MVDr. Milan Malena, Ph.D.	ústřední ředitel	Státní veterinární správa
	Ing. Martin Klanica	ústřední ředitel	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
	Ing. František Sládek, CSc.	vrchní ředitel	Ministerstvo zemědělství ČR
	Ing. Jiří Papež	předseda zemědělského výboru	Parlament ČR

ČLENOVÉ

Organizace	Sídlo	PSČ	Místo
1 Agrární komora ČR	Štěpánská 63	110 00	Praha 1
2 Agropol Group, a.s.	Opletalova 4,	113 76	Praha 1
3 AGROTRADE, a.s.	Lopatecká 13	147 00	Praha 4
4 AIG CZECH REPUBLIC pojišťovna, a.s.	V Celnici 11031/4	110 00	Praha 1
5 ALIMA Značková potravina, a.s.	Lopatecká 223/13	147 00	Praha 4
6 ALTIS Kolín, s.r.o.	Ovčárecká 305,	280 28	Kolín
7 Analab Praha, spol. s r.o.	Na Hroudě 47, č.p. 123	100 00	Praha 10
8 Ariston PR	Šafaříkova 5	120 00	Praha 2
9 AROCO, s.r.o.	Spojovací 798/31	190 00	Praha 9
10 Asociace výrobců lahůdek	Technická 1903/ 3,	166 28	Praha 6
11 Asociace zemědělské a lesnické techniky	Zemědělská 1	613 00	Brno
12 Beas, a.s.	Gočárova 1620	501 01	Hradec Králové
13 BILLA, spol. s r. o.	Modletice 67	25101	Říčany u Prahy
14 Bioferm lihovar Kolín, a.s.	Havlíčková 140	280 64	Kolín
15 Bongrain Czech Management & Services	Velkomoravská 2714/28	695 19	Hodonín
16 Centrum spotřebitelsko-podnikatelských vztahů a ochrany spotřebitele	Kmochova 762/14	675 01	Třebíč

ČLENOVÉ

Organizace	Sídlo	PSČ	Místo
17 CERT - ACO, s.r.o.	Huňská 275/3	272 01	Kladno
18 COOP MORAVA, s.r.o.	Sukova 2	65940	Brno
19 CUKROVARY TTD, a.s. Dobruška	Pražská 3555	276 60	Mělník
20 ČESKÁ SPOLEČNOST PRO JAKOST	Novotného lávka 6	116 68	Praha 1
21 Česká zemědělská univerzita Praha	Kamýčká 129	165 21	Praha 6 - Suchbát
22 Českomoravské sdružení organizací ZZN	Opletalova 4, pošt. schr. 812,	113 76	PRAHA 1
23 Českomoravský cukrovarnický spolek	Lužná 591	160 00	Praha 6
24 Českomoravský svaz mlékárenský	V Olšínách 75,	100 00	Praha 10
25 Český institut pro akreditaci, o.p.s.	Opletalova 41	110 00	Praha 1 - Nové Město
26 Český svaz zpracovatelů masa	Libušská 319,	142 01	Praha 4 – Písnice
27 DaSe, spol. s.r.o.	Zavřená 19	634 00	Brno
28 DELVITA a.s.	Za Panskou zahradou čp. 1018	25219	Rudná
29 DERA FOOD TECHNOLOGY - CZ, s.r.o.	Maříkova 36	621 00	Brno
30 Direkta Group, s.r.o.	Zenklova 37	180 00	Praha 8
31 EDITEL CZ a.s.	Pod pramenem 3	140 00	Praha 4
32 EKO-LAB Žamberk, spol. s.r.o.	Zemědělská 1004	564 01	Žamberk
33 EUROPROJECT SERVICE, a.s.	Em. Zahrádky 884	272 04	Kladno
34 Fakulta potravinářské a biochemické technologie	Technická 3	166 28	Praha 6
35 Fakulta veterinární hygieny a ekologie - Veterinární a farmaceutická univerzita Brno		Palackého 1 - 3	612 42 Brno
36 FISH MARKET, a.s.	Rybářská 801	379 01	Třeboň
37 FLOP JIH spol. s r.o.	Chýnovská 1917/9	390 02	Tábor
38 FÓRUM PSR, zájmové sdružení zodpovědných výrobců lihovin		Sněmovní 173/9	118 00 Praha - Malá strana
39 Hügli Food, s.r.o.	Nádražní 426	281 44	Zásmuky
40 Chmelařský institut s.r.o.	Kadaňská 2525	438 46	Žatec
41 Inovační institut	Krnovská 11	746 01	Opava
42 Jakostní a technologické centrum, s.r.o.	Na Žertvách 16	180 00	Praha 8
43 Jihočeská univerzita	Studentská 13	370 05	České Budějovice
44 Jihočeská univerzita, Katedra kvality produktů	Studentská 13	370 05	České Budějovice
45 KALMA, komanditní společnost	Ostravská 256	739 25	Sviadnov
46 Kontinua, s.r.o.	Miranova 148/10	102 00	Praha – Hostivař
47 Laboratoř pro vyšetřování potravin	Sokolova 1b	619 00	Brno
48 Makro Cash & Carry ČR s.r.o.	Jeremiášova 7/1249	155 00	Praha 13 - Stodůlky
49 Mendelova zemědělská univerzita v Brně	Zemědělská 1	613 00	Brno
50 Milcom, a.s.	Ke Dvoru 12a	160 00	Praha 6
51 Mlékárna Klatovy, a.s.	Za tratí 640	339 53	Klatovy
52 Moravskoslezské cukrovary a.s.	Cukrovarská 657	671 67	Hrušovany nad Jevišovkou
53 Mrazírny Plzeň - Dýšina	Dýšina	330 02	okres Plzeň sever
54 PGRLF	Za Poříčskou branou 256/6	186 00	Praha 8
55 PIVOVARÝ HOLBA, a.s.	ul. Pivovarská 261	788 33	Hanušovice
56 Plzeňský Prazdroj, a.s.	Palác Myslbek, Ovocný trh 8	110 00	Praha 1
57 Podnikatelský svaz pekařů a cukrářů v ČR	Drahobejlova 2215/6	190 00	Praha 9
58 Polabské mlékárny, a.s.	Dr. Kryšpína 510	290 16	Poděbrady
59 R0miLL, spol. s.r.o.	Kotlářská 53	601 77	Brno
60 Sdružení Biotrin	Viničná 5	128 44	Praha 2
61 Sdružení českých spotřebitelů	Budějovická 73	141 00	Praha 4
62 Sdružení drůbežářských podniků	Dopraváků 749/3	184 00	Praha 8 - Dolní Chabry
63 Sdružení GS1 Czech Republic	Na Pankráci 30	140 00	Praha 4
64 Sdružení obrany spotřebitelů České republiky	Ve smečkách 7	110 00	Praha 1
65 Společenstvo mlynářů a pekařů České republiky	Marie Cibulkové 394/19	140 00	Praha 4
66 Státní rostlinolékařská správa	Těšnov 65/17	110 00	Praha - Nové město
67 Svaz minerálních vod	u Trati 38/970	100 00	Praha 10

ČLENOVÉ

Organizace	Sídlo	PSČ	Místo
68 Svaz výrobců nealkoholických nápojů	Korunní 106	101 00	Praha 10
69 Technologické centrum Akademie věd České republiky	Rozvojová 135/1	165 00	Praha - Lysolaje
70 TIPAFROST, a.s.	Žďárského 188	674 01	Třebíč
71 Unie výrobců lihovin ČR	Těšnov 17	117 05	Praha 1
72 UNITED BAKERIES, a.s.	Pekařská 1	155 00	Praha 5
73 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Mostní 5139	760 01	Zlín
74 Ústav zemědělské ekonomiky a informací	Slezská 7	120 56	Praha 2
75 Václavek Petr, Ing.	U Blaženky 12	150 00	Praha 5
76 VELETRHY BRNO, a.s.	Výstaviště 1	647 00	Brno
77 Veterinární a farmaceutická univerzita	Palackého 1 - 3	612 41	Brno
78 VŠCHT Praha, Fakulta potravní a biochemické technologie	Technická 5	166 28	Praha 6
79 Výzkumný ústav cukrovarnický	U jednoty 270/7	142 00	Praha 4 - Písnice
80 Výzkumný ústav pivovarský a sladařský	Lípová 15	120 44	Praha 2
81 Výzkumný ústav potravinářský Praha	Radiová 7	102 31	Praha 10 – Hostivař
82 Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.	Přátelství 815	104 00	Praha - Uhřetěves
83 Zájmové sdružení právnických osob konzervářsko - lihovarského průmyslu	Těšnov 17	117 05	Praha 1
84 Zemědělský svaz ČR	Hyberská 38	110 00	Praha 1
85 ZŘUD - Masokombinát Písek CZ, a.s.	Samoty 1533	397 18	Písek

POZNÁMKY

POZNÁMKY

POTRAVINÁŘSKÁ
KOMORA
ČESKÉ REPUBLIKY

Potravinářská komora ČR[®]

Počernická 96/272

108 03 Praha 10-Malešice

tel./fax: +420 296 411 187 (sekretariát)

tel.: +420 296 411 189-93

e-mail: foodnet@foodnet.cz

web: www.ctpp.cz, www.foodnet.cz

Vydáno v červnu 2009